

Fallskydd

PÅ MILJÖVÄNLIGT SÄTT

Att skapa en lekplats för alla kan vara en utmaning, inte minst att få den säker och tillgänglighetsanpassad. Under flera år har markbeläggning – fallskydd av platsgjutet gummigranulat varit det rådande på marknaden. I takt med högre miljökrav har nya produkter kommit ut på marknaden.

Adolf Hermelin,
vd och grundare
av Ecosafe2.

Erik Jondelius,
landskapsarkitekt
vid Södermalms
stadsdelsförvaltning.

Att barn ska ha rätt till lekplatser som är säkra och tillgängliga är idag mer eller mindre en självklarhet. FN:s barnkonvention, som Sverige anslutit sig till, säger också att alla barn har rätt till en stimulerande, trygg och lämplig miljö. Det finns också flera olika regler för lekplatser.

När det kommer till tillgänglighet på allmänna platser, såsom lekplatser ska dessa kunna användas av barn och föräldrar som har någon form av nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Däremot behöver inte samtliga lekredskap vara tillgängliga. Detta enligt Boverkets föreskrifter.

Det finns också olika standarder, som ofta är minimikrav. De senaste åren har dock alltför beställare tagit ett steg längre. Inte minst miljöförvaltningar har skärpt rekommendationerna kring användning av konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi. De två senare har i många år använts som markbeläggning och fallskydd vid olika lek- och aktivitetsmiljöer, dels för en ökad tillgänglighet och dels för att göra lekplatsen säkrare för alla.

– Vi ville bredda oss och hitta en lösning för att möta kraven på tillgänglighet och det var inte möjligt att göra det med dåvarande produkter, säger Adolf Hermelin, vd och grundare av Ecosafe2 – en ny produkt som inte innehåller några farliga kemikalier, varken i materialet eller vid installationen.

KRAV PÅ GIFFRITT

För drygt tio år sedan startade han företaget som från början sålde konstgräs och fallskydd av gummigranulat. Men de senaste åren har han märkt av allt större krav och önskemål om giffria fallskydd. Det gjorde att de började utveckla Ecosafe2. En markbeläggning under lekställningar och på andra delar av lekplatsen för att skapa en design som gör lekplatsen tillgänglig, miljövänlig och säker.

– Jag fick idén och har sedan haft externa ingenjörer. Men jag har även haft dialog med beställare, främst miljöförvaltningen i Stockholm och utgått från barnens behov. Vi vill verifiera att vi gör rätt utifrån de miljökrav som ställs och ha ryggen fri dokumentationsmässigt.

MINIMALT UNDERHÅLL

Fallskyddet är polyetenbaserat och toppskiktet består av en miljövänlig typ av EPDM med ett omslutande lager av polyuretan, ytskikt, för minimal risk för urlakning. Det innehåller inte återvunna däck. Fallskyddet uppfyller också kraven för rekommenderat innehåll hos Byggsvarubedömningen, är listad i Svanens husproduktportal och når nivå B hos SundaHus eftersom inga miljöfarliga kemi-

kalier krävs vid montering och demontering. Fallskyddet går att få i en mängd färger, totalt 20 olika standardfärger, men även blandningar går att få. Utveckling pågår för att lägga mönster i plattorna och andra kreativa lösningar.

– Det här är en helt ny typ av produkt, konstaterar Adolf som också ser många fördelar med installationen och att underhållet är minimalt.

– Livscykelkostnaden beräknas bli mellan 20–40 procent lägre jämfört med traditionella material.

Enligt honom är livslängden mellan 10–25 år beroende på slitage. Fallskyddet kräver som sagt inga kemikalier eftersom det består av prefabricerade plattor som monteras ihop med klossar. De kan med ett enklare verktyg plockas upp och repareras vid behov och kan återbrukas genom att demonteras och sättas upp på en ny plats.

– Klossarna i det undre skiktet drar ihop plattorna för att det inte ska komma ner organiskt material mellan plattorna. Det kan också läggas oavsett väder, säger Adolf.

BJÖRNS TRÄDGÅRD

Utvecklingen av Ecosafe2 pågick i över ett år och lanserades på marknaden för snart ett år sedan. Adolf Hermelin ser en positiv utveckling och efterfrågan ökar. Från ritning, budgetering och projektering till att fallskyddet är på plats tar sin tid, men redan idag finns det på flera skolgårdar i Stockholmsområdet och vid Björns Trädgård på Södermalm.

Den ligger mitt emot Medborgarplatsen och förutom en park med olika aktiviteter finns en lekplats. Här finns en stor klätterställning som sedan i höstas har ett nytt fallskydd.

– Den hade ett gummigranulat från 2003 och där fanns en hel del håligheter och den behövdes bytas ut, förklarar Erik Jondelius, landskapsarkitekt vid stadsmiljöavdelningen, Södermalms stadsdelsförvaltning.

Efter att med hjälp av Stockholms stads kemikaliecentrum, vars vision är ett giftfritt Stockholm, bestämde sig stadsdelsförvaltningen för att välja Ecosafe2.

– Kemikaliecentrum är väldigt framåt för att hitta lösningar ur miljösynpunkt och då dök det upp som ett alternativ, berättar han.

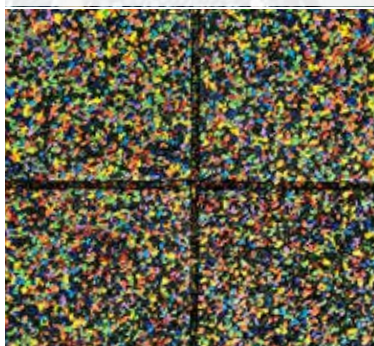
FÖRNYELSE AV FALLSKYDD

Erik konstaterar att det var en fördel att det var en kvadratisk yta och att det gick att få samma färg som tidigare på fallskyddet, en mörk orange ton som harmonierar med byggnaderna runt omkring. En annan sak som spelade in var också att Ecosafe2 uppfyllde fallsäkerheten på två meter, att det tillverkas i fabrik och att det därmed inte behövs bindemedel vid installation samt att det utlovas vara lätt att reparera. Det var dyrare i inköp, men inte ur driftsynpunkt, menar Erik eftersom plattor kan ersättas med nya istället för en mer omfattande renovering.

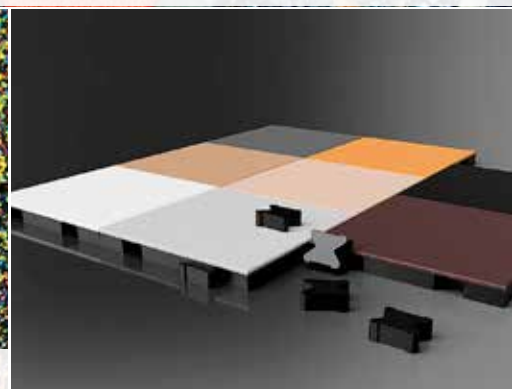
– Det ska bli väldigt intressant att se hur det utvecklas för här är stort slitage då lekplatsen är mycket välbesökt, tillägger han. •

Klätterställningen i Björns trädgård har ett nytt fallskydd. Runt om har det sedan lagts nytt stenmjöl.

Det finns ett antal standardfärger som också går att blanda. Här en blandning av åtta olika färger till en lekplats med djungeltema.

Ecosafe2 monteras ihop med klossar i det undre skiktet.

Lekytor utan mikroplast

Fallskyddet Ecosafe2 och Microsafe2 har skickats in till innovations-tävlingen för hållbara och naturliga alternativ till konstgräs. IVL, Svenska miljöinstitutionen arrangerar tävlingen med finansiering från Naturvårdsverket. Tanken är att uppmuntra och stötta ett begränsat antal deltagare för att öka möjligheterna att komma ut på marknaden med lösningar som minskar utsläppen av mikroplaster från lekytor. Under januari publiceras vilka som går till final och i februari hålls finalen och prisutdelningen hos Naturvårdsverket.

Mer info:

www.ivl.se/projektwebbar/utmaning-lekytor-utan-mikroplast.html